

Nyt om miljø & udvikling

92-gruppen er et samarbejde mellem 19 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og andre sager vedrørende internationalt miljø og udvikling.

INDHOLD

ORDENE ER ALT ANDET END LIGEGYLDIGE 1
EU SKAL SPILLE HOVEDROLLE 2
STYRKET INDSATS FOR HANDEL OG UDVIKLING 3
WTO OG VIRKSOMHEDERNE SKAL LEVERE VAREN 4
DANMARK INDKALDER VEDVARENDE ENERGI-KLUBBEN FRA JO'BURG 5
OPPOSITIONEN: LAD OS SE FREMAD! 5
ARRANGEMENTER 6

Ordene er alt andet end ligegyldige

Af miljøminister Hans Chr. Schmidt

"Det er ikke nogen hemmelighed, at EU på visse områder gerne havde set endnu mere forpligtende og vidtgående aftaler..."

EU og det danske formandskab tog til verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling med høje ambitioner på miljøets vegne. Nøjagtig som de mange deltagende NGO'er. Vi delte – og deler stadig – et stærkt ønske om en bæredygtig fremtid.

Det er ikke nogen hemmelighed, at EU på visse områder gerne havde set endnu mere forpligtende og vidtgående aftaler end dem verdenstopmødet faktisk mandede ud i. Men man må også være realistisk og sige, at det er umuligt at lave resultater uden nogle gange at gå på kompromis. Og kompromiserne ændrer ikke ved, at verdenstopmødet på vigtige områder som sanitet, kemikalier, biodiversitet og bæredygtig energi gav os aftaler, som er langt mere fremsynede end nogen havde turdet håbe på.

Hvis vi sår tvivl om, hvorvidt løfterne fra Johannesburg er noget værd, bærer vi brænde til det bål, som næres af modviljen mod bæredygtige forandringer. I FN-sammenhæng spiller ordbrug og fortolkninger en meget stor rolle. Fortolkningerne af teksterne kører på højtryk. Hver eneste gang en organisation, politiker eller virksomhed siger, at målsætningerne fra Johannesburg er svage og ubetydelige, bliver de lidt svagere og lidt mere ubetydelige, og arbejdet undermineres.

”I Johannesburg afgav vi et løfte om at arbejde for en bæredygtig fremtid. Og Danmark holder ord.”

Ordene er alt andet end ligegyldige. Men ord alene ændrer ikke hverdagen for dem, som dårligt miljø har været med til at gøre syge, sultne eller tørstende. Der skal handling til. I Johannesburg afgav vi et løfte om at arbejde for en bæredygtig fremtid. Og Danmark holder ord. Derfor er det min ambition, at vi i løbet af meget kort tid får dannet os et detaljeret billede af, hvordan bæredygtighed kan blive til virkelighed gennem målrettet arbejde i det internationale samfund, i EU og i vores nationale lovgivning.

I Danmark gennemgår de relevante ministerier hver enkelt paragraf i implementeringsplanen fra Johannesburg for at finde ud af, om vi lever op til forpligtelserne – eller om der skal iværksættes nationale eller internationale initiativer. Og i EU har jeg sat opfølgningen på Johannesburg på dagsordenen til miljørådsmødet den 17. oktober, så miljøministrene kan beslutte, hvilke områder vi skal sætte ind på, og hvordan vi integrerer EU’s globale forpligtelser i de eksisterende politikker.

Hvis vi fastholder fokus og forener kræfterne, vil enigheden fra Johannesburg med tiden vokse sig stærkere og mere handlekraftig.

EU skal spille hovedrolle

Af Pia Olsen, Danmarks Naturfredningsforening

”På de områder, hvor EU valgte at satse, kæmpe og betale for fremskridt, så vi resultater.”

Verdenstopmødet i Johannesburg viste med al tydelighed, at politisk lederskab gør en forskel. På de områder, hvor EU valgte at satse, kæmpe og betale for fremskridt, så vi resultater. Der blev vedtaget enkelte konkrete beslutninger i Johannesburg, men hvorledes verdenssamfundet skal komme videre står lidt i det uvisse. Her skal EU meget snart træde i karakter, hvis en mulighed ikke skal glippe. EU lykkedes ikke at spille nogen større hovedrolle i forberedelsesprocessen, men det skal EU nu, hvis processen skal få luft under vingerne. Virkemidler skal defineres og en opfølgingsplan udarbejdes. EU bør derfor under det danske formandskab spille ud med en plan for, hvorledes dette skal ske, både internt i EU, men også globalt.

Miljørådsmødet d. 17. oktober og Det Generelle Råds møde d. 18. - 19. november er to rådsmøder i efteråret, hvor EU skal og bør følge op på Johannesburg. Begge rådsmøder bør munde ud i anbefalinger til Det Europæiske Råds møde i København d. 12. - 13. december. Vi vil anbefale, at inputtet får følgende tre overskrifter:

- Bistand fra EU skal fokusere på to perspektiver: fattigdomsbekæmpelse og miljø.

- EU's subsidier, der har skadelige effekter på bæredygtig udvikling, skal udfases, og der skal fastlægges en køreplan for dette.
- Alle miljømålene fra Johannesburg skal følges op i EU's interne politikker, og kravet om sektor-integration af miljøhensyn skal gennemføres.

Disse konklusioner ville være store fodaftryk i retningen af reel bæredygtig udvikling, og EU ville endnu en gang formå at iføre sig førertrøjen. Derudover skal EU arbejde med at virkeliggøre de mange beslutninger, som fællesskabet allerede har truffet, men aldrig ført ud i livet, såsom målsætningen fra EU topmødet i Göteborg, hvor Kommissionen blev forpligtet til at udarbejde en plan for, hvordan EU landene skal nå bistandsmålsætningen på 0,7 %. Eller en anden Göteborg beslutning, nemlig at EU landene skal stoppe og vende biodiversitets tabet inden 2010. Der er masser at tage fat på – og vi behøver ikke de globale briller hele tiden - vi kan passende starte internt i EU.

Styrket indsats for handel og udvikling

Af udenrigsminister Per Stig Møller

“De samlede landbrugssubsidier er mere end fem gange større end de samlede offentlige bistandsoverførsler. Det er med rette faldet mange for brystet.”

Handel er en forudsætning for økonomisk vækst og dermed bekæmpelse af fattigdom. Udviklingslandene kan opnå væsentlige forbedringer af levevilkår gennem en reel deltagelse i det internationale handelssamarbejde. Men handelsbetingelserne er ikke lige. De fattiges produkter pålægges alt for høje toldafgifter, og samtidig bremser de rige landes landbrugssubsidier eksporten fra mange udviklingslande. De samlede landbrugssubsidier er mere end fem gange større end de samlede offentlige bistandsoverførsler. Det er med rette faldet mange for brystet.

Johannesburg-topmødet bekræftede, at handel og udvikling for alvor er kommet på den internationale dagsorden. Implementeringsplanen fra Johannesburg understreger det internationale samfunds vilje til at følge op på vedtagelserne fra WTOs 4. ministerkonference (den såkaldte Doha-erklæring) og Monterrey-konferencen om finansiering af udvikling. Johannesburg-topmødet bekræftede de væsentlige beslutninger fra Doha og Monterrey og påpegede behovet for en hurtig og effektiv opfølgning.

Danmark og EU ligger i front for at fremme udviklingslandenes interesser i WTO. Udviklingslandene skal have bedre markedsadgang, men markedsadgang er ikke nok. Dertil er det internationale handelssystem for kompliceret og

”Regeringen vil over de næste tre år anvende ca. 200 mio. kr. til at støtte udviklingslandenes integration i det internationale handelssamarbejde.”

forhindringerne, som udviklingslandene møder, for mange. Der er derfor også brug for bistand til at støtte landene med at deltage i forhandlingerne, gennemføre indgåede aftaler og udnytte den markedsadgang, der åbnes for dem.

Regeringen er ved at lægge sidste hånd på en ny strategi om handel og udvikling. Strategiens ordlyd vil blive fulgt af konkret handling. Regeringen vil over de næste tre år anvende ca. 200 mio. kr. til at støtte udviklingslandenes integration i det internationale handelssamarbejde. Derudover vil vi aktivt arbejde for, at handelsreglerne udformes, så de i højere grad tilgodeser udviklingslandenes behov.

Hovedformålet med regeringens indsats er at øge udviklingslandenes muligheder for at udrydde den udbredte fattigdom. Men øget international samhandel rummer også betydelige gevinster for Danmark og Europa. Vi har således en fælles interesse i at sikre udviklingslandenes fulde integration i det internationale handelssamkvem. Det sker mest effektivt gennem et reelt partnerskab med udviklingslandene.

WTO og virksomhederne skal levere varen

Af Kim Carstensen, WWF Verdensnaturfonden

”De endelige resultater af topmødet kender vi ikke, før det bliver klart, hvor seriøst landene og de internationale institutioner vil gå ind i gennemførelsen af topmødets beslutninger.”

En af de store vanskeligheder ved topmødet i Johannesburg var, at nogle helt afgørende temaer var handlet af allerede inden topmødet. Det gælder handelsforhandlingerne i WTO, hvor USA og EU var rørende enige om, at Johannesburg-topmødet ikke skulle tage forskud på Doha-runden. Og det gælder forhandlingerne om finansiering af udvikling, hvor de rige lande ikke ville gå længere end at bekræfte løfterne fra finansierings-topmødet i Monterrey.

De endelige resultater af topmødet kender vi ikke, før det bliver klart, hvor seriøst landene og de internationale institutioner vil gå ind i gennemførelsen af topmødets beslutninger. Heldigvis lader det indtil videre til, at den danske regering og EU vil følge mere seriøst op på Johannesburg end tilfældet var efter Rio, hvor alt for mange løfter blev svigtet. Det bliver en central opgave for 92-Gruppen i de kommende år at lægge pres på den officielle opfølgning.

I den proces er der i hvert fald to forhold, der bliver helt afgørende:

For det første skal det sikres, at forhandlingerne i WTO kommer til at fremme en bæredygtig udvikling. Det er positivt, at

regeringen vil yde støtte til at styrke ulandenes reelle deltagelse i WTO-forhandlinger. Men det væsentligste vil være, at de rige lande sikrer ulandene – og deres egen natur – bedre vilkår ved at reducere støtten til landbrug og fiskeri, herunder ikke mindst eksportsubsidierne. Det er her den væsentligste danske indsats skal sættes ind.

For det andet skal det sikres, at private virksomheder – lokale såvel som multinationale – mobiliseres til at bidrage til en bæredygtig udvikling. Nogle virksomheder er allerede motiverede, som det bl.a. gælder en del af virksomhederne i det såkaldte Nordic Partnership. Andre må ledes på rette vej med bindende regler. Det lykkedes ikke i Johannesburg at få igangsat en klar proces frem mod sådanne regler, men der blev dog vedtaget nogle formuleringer, der vil gøre det muligt at gå videre på området. Den danske regering og EU må sikre, at det sker.

Danmark indkalder vedvarende energi-klubben fra Jo'burg

Af John Nordbo, 92-gruppen

Da der ikke kunne opnås enighed på Verdenstopmødet om at sætte kvantitative mål for udbygningen af vedvarende energi, valgte EU at tage initiativ til etableringen af en "klub af ligesindede lande", der ville fremme den vedvarende energi. Klubben blev annonceret under topmødets afslutningsdebat, og på forhånd havde ca. 40 lande fra EU, OECD iøvrigt, Østeuropa og gruppen af små ø-stater, tilsluttet sig initiativet, som også fik umiddelbar støtte fra u-lande som Brasilien og Argentina.

Miljøministeren har i et samråd i Folketinget oplyst, at Danmark vil tage initiativ til at indkalde klubben i forbindelse med partskonferencen i Klimakonventionen, d. 23.10-1.11. På mødet vil det blive diskuteret, hvordan resultaterne fra Johannesburg kan udnyttes på klimaområdet. Danske embedsmænd er også inviteret til Brasilien for at diskutere samarbejdet i vedvarende energi-klubben.

Klubben har i øvrigt også en central placering i konklusionerne fra EU-udenrigsministrenes møde d. 30. september, hvor opfølgningen på Johannesburg blev behandlet.

Oppositionen: Lad os se fremad!

Af John Nordbo, 92-gruppen

Opfølgningen på Johannesburg forventes diskuteret ved en forespørgselsdebat i Folketinget i starten af november. Bag forespørgslen står Kristeligt Folkeparti, Radikale Venstre, Socialdemokraterne og SF. De ønsker at diskutere, hvilke initiativer der skal tages på lokalt, nationalt og globalt niveau samt i EU med miljøministeren og udenrigsministeren.

En af initiativtagerne, Jørn Jespersen fra SF, siger til 92-gruppens nyhedsbrev, at formålet med debatten ikke er at diskutere, hvor stor eller lille en succes Johannesburg-topmødet var. "Udgangspunkter er, at der trods alt blev truffet beslutninger i Johannesburg, som *kan* gøres brugbare", siger Jørn Jespersen og fortsætter "Derfor gælder det nu om at se fremad. Jeg håber, at der kan opnås bred enighed om de næste små skridt. Jeg lægger selv vægt på, at EU skal bringes i offensiven, ikke mindst på handelsområdet, men det vil kræve en koncentreret indsats, og det håber jeg, vi kan blive enige om at give høj prioritet. Det er også vigtigt, at vi får diskuteret, hvordan vi kan få engageret befolkningen og erhvervslivet i at skabe bæredygtig udvikling."

ARRANGEMENTER

BÆVEREN I DANMARK -

EN NØGLEART OG EN KAOSPILOT

Tirsdag d. 22.10.02

kl. 19.30 i Studenterhuset i København

Foredrag af Sten Asbirk, Skov og Naturstyrelsen, arrangeret af Nepenthes.

Program kan ses på www.nepenthes.dk

ENVIRONMENTAL OUTLOOK 2002 -

OM DET GLOBALE OG DET EUROPÆISKE MILJØ PÅ FN-DAGEN

Torsdag d. 24.10.02

kl. 9.30-16 på Borups Højskole

Seminar arrangeret af Det Økologiske Råd

Program kan ses på www.ecocouncil.dk.

OZONLAGSNEDBRYDNINGEN -

DET GLEMTE MILJØPROBLEM

Tirsdag d. 5.11.02

kl. 9-12 hos Mellempøkeligt Samvirke

Seminar arrangeret af 92-gruppen og Dansk Selskab for

Miljøkemi. Program kan ses på www.92grp.dk.

**ET FRUGTBART MARKED FOR DANSK INDUSTRI –
HALVERING AF CO₂ UDSLIPPET – EN FREMADRETTET
INDUSTRIPOLITIK**

Tirsdag d. 12.11.02

kl. 17-21 i Ingeniørhuset

Offentligt møde arrangeret af EnergiDebat, OVE og Selskabet for Grøn teknologi.

Yderligere oplysninger: Uffe Geertsen tlf. 3318 1938.

**BÆREDYGTIGT FORBRUG –
DEBATMØDE MED FOKUS PÅ PRODUCENTERS HOLDNING**

Fredag d. 29.11.02

kl. 9.30 - 15.30 på Københavns Bymuseum

Arrangeret af Det Økologiske Råd for 92-gruppen.

Kontakt sidsel@ecocouncil.dk for yderligere oplysninger.

**ENVIRONMENT AND ENLARGEMENT
ENVIRONMENTAL POLICIES IN THE EU-ENLARGEMENT PROCESS**

Fredag d. 13.12.02

kl. 9.30-16.45 i Landstingsalen

Konference arrangeret af NOAH - Friends of the Earth Denmark/Europe.

Tilmelding og information på www.noah.dk

**ENVIRONMENT AND ENLARGEMENT – WORKSHOPS OM
INVESTERINGER, BÆREDYGTIGHED, STRATEGIER M.M.**

Lørdag-søndag d. 14.-15.12.02

kl. 10-14 på Holmen

Arrangeret af NOAH - Friends of the Earth Denmark og Friends of the Earth Europe.

Tilmelding og information på www.noah.dk.

REDAKTION

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo , 92-gruppen og Ida Thuesen, WWF verdensnaturfonden.

Såfremt nyhedsbrevet ønskes afmeldt, sendes mail til jnordbo@ms.dk.